

Verantwoord gerapporteerd 2019

**Systematiek voor de financiële verantwoording
van de Raad voor Rechtsbijstand)**

(13 januari 2020)

Verantwoord gerapporteerd 2019

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1. Algemene uitgangspunten	6
1.1 Uitgangspunten verslaggevingskader.....	6
1.2 Uitgangspunten bekostigingssystematiek	7
1.3 Afwijkingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek	8
2 Jaarstukken.....	10
2.0 Jaarverantwoording	10
2.1 Jaarverantwoording	10
2.1.1 Toezicht op gesubsidieerde instellingen	11
2.2 Kasstroomoverzicht	12
2.3 Jaarrekening en overige gegevens	12
2.3.1 Algemeen.....	13
2.3.1.1 Liquiditeitsnorm	13
2.3.1.2 Vergelijkende cijfers	13
2.3.2 Balans	13
2.3.2.1 Immateriële vaste activa.....	13
2.3.2.2 Materiële vaste activa	13
2.3.2.3 Vervangingsreserve materiële vaste activa.....	14
2.3.2.4 Vordering ministerie Justitie en Veiligheid	14
2.3.2.5 Voorschotten advocatuur en vorderingen op rvb-ers.....	15
2.3.2.6 Egalisatiereserves (Wrb, Wsnp en Wbtv).....	15
2.3.2.7 Bestemmingsreserves.....	16
2.3.2.8 Wsnp verplichting	16
2.3.2.9 Toevoegingsverplichting Wrb.....	18
2.3.2.10 Voorzieningen	20
2.3.2.11 Verplichting voor vakantiedagen.....	20

2.3.3	Rekening van baten & Lasten	21
2.3.3.1	Subsidiebat en	21
2.3.3.2	Resultaatbepaling verstrekte subsidies aan gesubsidieerde instellingen	21
2.3.3.3	Lasten toevoegingen.....	21
2.3.3.4	Piketvergoedingen / lichte adviestoevoegingen	22
2.3.3.5	Apparaatskosten, inclusief (vernieuwings)projecten en overige programmakosten.....	22
2.3.3.6	Resultaatbepaling vaste kostencomponent asiel	22
2.3.3.7	Inning & restitutie	22
2.3.3.8	Lasten ICT-systemen primair processen RvR	23
2.3.4	Bedrijfsvoeringsparagraaf.....	23
2.3.5	Wet Normering Topinkomens (WNT)	24
Bijlagen		25
Bijlage 1: Model jaarrekening (balans en rekening van baten en lasten)		25
Bijlage 2: Verantwoordingsmodel Wsnp		27
Bijlage 3: Verantwoordingsmodel Wrb		28
Bijlage 4: Bepaling van de omvang van de vervangingsreserve		39

Opmerking:

De hieronder vermelde documenten a. t/m f. zijn als een losse bijlage samengebundeld en blijven daardoor als achtergrondinformatie voor het ministerie van Justitie en Veiligheid en de Raad voor Rechtsbijstand raadpleegbaar:

- a. Bepalingen zoals opgenomen in "Verantwoord gerapporteerd" van 15 november 2001;
- b. Management samenvatting van de wijzigingen met ingang van 2007 dd. 26 maart 2008;
- c. Addendum bij het controleprotocol "Rechtmatigheidscontrole Jaarrekening 2014" dd. 24 november 2015;
- d. Financiering van de Raad voor Rechtsbijstand, bijlage 1 dd. 18 juni 2018;
- e. Uitgangspunten Verantwoordingsmodel WSNP, bijlage 1;
- f. De vaststellingsbrief jaarrekening Raad voor Rechtsbijstand 2018 d.d. 12 juni 2019.

(blanco pagina)

Inleiding

Het document 'Verantwoord gerapporteerd' omvat de systematiek voor de (financiële verantwoording door de Raad voor Rechtsbijstand (hierna ook RvR). De eerste versie van dit document stamt uit 2001, nadien zijn nadere afspraken in verschillende documenten vastgelegd.¹ In het najaar van 2019 is door het ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: JenV of het ministerie) en de RvR besloten tot een gezamenlijke herijking van het vigerende verslaggevingskader, met als doel het vastleggen van een algeheel geactualiseerd verslaggevingskader dat leidend is voor de (financiële) jaarverantwoording voor 2019 ('Verantwoord gerapporteerd 2019'). Hierbij is als doel gesteld dat aanpassingen van het verslaggevingskader zoals dit tussen JenV wordt overeengekomen, schriftelijk worden vastgelegd in correspondentie. Op grond van deze correspondentie dient het document 'Verantwoord gerapporteerd' periodiek (bij voorkeur jaarlijks) te worden geactualiseerd ('Verantwoord gerapporteerd 20xx'). Van belang is dat nadere afspraken / wijzigingen tegelijk met de jaarlijkse subsidieverlening tussen JenV en de RvR worden besproken en vastgelegd, met aparte duiding van wijzigingen.

De actualisering van het verslaggevingskader heeft niet het doel en de betekenis om de uitgangspunten aan te passen van de in 2000 vastgestelde bekostigingssystematiek² voor de RvR (zoals uitgewerkt in het 'Nieuwe bekostigingssysteem Raden voor Rechtsbijstand' (11 mei 2000)³ in combinatie met 'Verantwoord gerapporteerd' (15 november 2001) inclusief de Aangepaste managementsamenvatting verantwoord gerapporteerd (brief d.d. 26 maart 2008, kenmerk 5536985/09) en de aanpassingen financiering van de Raad voor Rechtsbijstand (brief d.d. 18 juni 2018, kenmerk 2294083), alsmede de aanpassingen op grond van de Vaststellingsbrief jaarrekening Raad voor Rechtsbijstand 2018 (brief d.d. 12 juni 2019, kenmerk 2559171). Behoudens de eerste twee genoemde zijn de overige documenten als losse bijlage samengebundeld en blijven daardoor als achtergrondinformatie raadpleegbaar (en ook alleen met die betekenis). Op de bekostigingssystematiek en het verslaggevingskader 'Verantwoord gerapporteerd 2019' is het (tevens geactualiseerde) controleprotocol voor de Raad voor Rechtsbijstand met ingang van het boekjaar 2019 van toepassing.

¹ De Wet op de rechtsbijstand; het Subsidiebesluit Raden voor Rechtsbijstand; de bepalingen zoals opgenomen in "Verantwoord gerapporteerd" van 15 november 2001; de managementsamenvatting van de wijzigingen met ingang van 2007 dd. 26 maart 2008; het addendum bij het controleprotocol "Rechtmatigheidscontrole Jaarrekening 2014" dd. 24 november 2015; Financiering van de Raad voor Rechtsbijstand, bijlage 1 dd. 18 juni 2018; uitgangspunten Verantwoordingsmodel Wsnp, bijlage 1; Vaststellingsbrief jaarrekening Raad voor Rechtsbijstand 2018 d.d. 12 juni 2019.

² Aanleiding voor de invoering van het bekostigingssysteem destijds was om zaken als financiering op output, doelmatigheid en toekomstige doeltreffendheid structureel in het systeem in te bedden. De basis vormen de afspraken over volume en prijs. Daarnaast bevat het bekostigingssysteem de nodige flexibiliteit om bestand te zijn tegen meer ingrijpende (strategische) beleidswijzigingen.

³ Per 1 juli 2010 is de fusie van de vijf Raden voor Rechtsbijstand tot één Raad voor Rechtsbijstand tot stand gekomen; de wijziging van de Wet op de rechtsbijstand is op 1 juli 2010 in werking getreden.

1. Algemene uitgangspunten

1.1 Uitgangspunten verslaggevingskader

- De systematiek voor de (financiële) verantwoording omvat het geheel van regels met betrekking tot de wijze waarop de (financiële) jaarverslaglegging van de Raad voor Rechtsbijstand (hierna ook RvR) is ingericht.
- Wat deze verslaglegging betreft wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de wettelijke bepalingen in Titel 9 van Boek 2 BW voor grote ondernemingen. In aanvulling hierop wordt voor een aantal specifieke onderwerpen in de (financiële) verantwoording nadere voorschriften gegeven; hierbij wordt ook verwezen naar de modellen die in de bijlagen zijn opgenomen. In 'Verantwoord gerapporteerd' worden aldus alleen specifieke aspecten met betrekking tot de (financiële) verantwoording vastgelegd.
- In de balans van de RvR wordt aangegeven welke posten tot het eigen vermogen en tot het vreemd vermogen behoren.
- De egaliseringsreserve wordt beschouwd als onderdeel van het eigen vermogen.
- Korte en lange termijn vorderingen en schulden worden niet gesaldeerd gepresenteerd in de balans tenzij deze direct met elkaar kunnen worden verrekend.
- De grondslag voor resultaatbepaling (verschil tussen de subsidiebat en de daar tegenover staande lasten) sluit aan op de beginselen van de bekostigingssystematiek voor de raden voor rechtsbijstand, zoals vermeld in het rapport "Bekostigingssysteem raden voor rechtsbijstand 2001" van 11 mei 2000, alsmede aan de actualisatie zoals opgenomen in deze geactualiseerde management samenvatting (zie ook paragraaf 1.2).
- Conform JenV-beleid dient in de staat van baten en lasten naast de realisatie- ook de begrotingscijfers te worden opgenomen. Met de presentatie van deze cijfers dient rekening te worden gehouden dat deze herleidbaar zijn met de subsidiebrieven (zo nodig in een toelichting of in een bijlage).
- Bedragen worden gewaardeerd op nominale waarde; hiervan kan gemotiveerd worden afgeweken na voorafgaande instemming door JenV. Een eventuele voorziening voor oninbare vorderingen wordt in de toelichting op de jaarrekening vermeld.
- Kosten worden apart verantwoord en worden niet in mindering gebracht op de baten.
- Baten worden onderscheiden in programmabaten en beheerbaten:
 - Programmabaten: de baten ter bekostiging van het primaire proces (beleidsproces);
 - Beheerbaten: de baten ter bekostiging van het apparaat - personeel en materieel die nodig zijn om de RvR te kunnen laten functioneren;
- Kosten worden onderscheiden in programmakosten en beheerkosten:
 - Programmakosten: de kosten van de uitvoering van het primaire proces (beleidsproces);
 - Beheerkosten: de kosten van de uitvoering door het apparaat – kosten van personeel en materieel (de middelen) om de organisaties te doen functioneren; de kosten van de landelijke automatisering van onder de beheerkosten.
- De middelen voor aanvullende taken voor het beleidsproces Asiel (kosten asiel en tolken/vertalers) en piket zijn onderdeel van de programmabaten en -kosten.
- De middelen voor (vernieuwings)projecten zijn financiële middelen om initiatieven te ontplooiën en innovaties te doen met een kwalitatieve of kwantitatieve bate (positief rendement) voor (a) het stelsel van Wrb, Wsnp en Wbtv (programmabaten en –kosten) en (b) voor de bijbehorende

personele en materiele kosten betreffende de uitvoering van het programma-/project (beheerbaten en –kosten).

- De mutatieoverzichten van de egalisereserves, bestemmingsreserves, vervangingsreserve materiële vaste activa, voorziening reorganisatie en de investeringssubsidie immateriële vaste activa dienen per post te worden voorzien van een inhoudelijke toelichting (onderbouwing).

1.2 Uitgangspunten bekostigingssystematiek

De subsidiebaten in de jaarrekening van de RvR worden verantwoord overeenkomstig de subsidiebeschikking(en) van JenV. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 2.3.3.1 inzake de subsidiebaten. De subsidiebaten zoals opgenomen in de subsidiebeschikking (voor zowel programma als beheer) betreffen een lumpsum vergoeding zijn niet afhankelijk van de gerealiseerde kosten in het betreffende jaar of de afgegeven en gedeclareerde toevoegingen in het betreffende jaar. De onderstaande uitgangspunten geven een nadere duiding inzake de bekostigingssystematiek en de totstandkoming van de toegekende en verantwoorde subsidiebaten voor het jaar. De onderstaande uitgangspunten hebben geen invloed op de verantwoording van de baten in de jaarrekening.

- Kaderstelling, subsidieverlening en verantwoording zijn gebaseerd op de voor het betreffende jaar aangegane verplichtingen.
- De kaderstelling door JenV vindt plaats op basis van de realisatie van het jaar t-2 inclusief loon- en prijsbijstellingen.
- Afwijkingen in het volume tussen kaderstelling en realisatie worden verrekend in de definitieve subsidievaststelling voor het boekjaar. Schommelingen in de afwijkingen van het prijsniveau dienen te worden afgedekt door de egalisereserve. Prijswijzigingen als gevolg van beleidsaanpassingen worden in de aanvullende subsidiebrief verrekend.
- Met betrekking tot Wrb vindt de bekostiging als volgt plaats:
 - o de toevoegingen en de piketten worden op basis van PxQ bekostigd;
 - o de subsidies inzake piket pilots/ZSM, implementatie ZSM en de piketcentrale worden op lumpsumbasis bekostigd;
 - o de (variabele) bijdrage aan de apparaatskosten alsook aan de vernieuwingskosten worden op basis van PxQ bekostigd;
 - o de (vaste) bijdrage aan de vaste kostencomponent van het apparaat wordt op lumpsumbasis bekostigd;
 - o de aanpassing o.b.v. van de verwachte realisatie apparaat i.h.k.v. de notitie staffels en de aanpassing naar kader/begroting vernieuwingskosten worden op basis van PxQ bekostigd;
 - o subsidies aan instellingen worden verstrekt op basis van lumpsum;
 - o overige activiteiten worden bekostigd op basis van lumpsum;
- Met betrekking tot Wsnp vindt de bekostiging als volgt plaats:
 - o Activiteiten (zaken) worden bekostigd op basis van PxQ;
 - o Uitgekeerde vergoedingen ten laste van de boedel en aanpassingen ten opzichte van de verwachte realisatie worden op basis van PxQ bekostigd;
 - o Beheer- en overige activiteiten worden bekostigd op basis van lumpsum;
- Met betrekking tot Wbtv vindt de bekostiging plaats op basis van lumpsum.

1.3 Afwijkingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek

Zoals in paragraaf 1.1 vermeld, wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij de wettelijke bepalingen in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder opgenomen en worden verder toegelicht onder de grondslagen:

- Kasstroomoverzicht: volgens 'Verantwoord Gerapporteerd' van 5 november 2001 en de managementsamenvatting van de wijzigingen van 26 maart 2008 is het opnemen van een kasstroomoverzicht in de jaarrekening niet verplicht.

Een kasstroomoverzicht is van toepassing vanaf 2019, op basis van de indirecte methode en met vergelijkende cijfers. Van een afwijking van T9BW2 is met betrekking tot dit onderwerp geen sprake meer.

- Vordering op ministerie van Justitie en Veiligheid: dit betreft een vordering die langlopend en niet direct opeisbaar is en waarover geen rente vergoed wordt.

Dit is een vordering ontstaan uit financieringsoptiek van JenV aan de RVR; de vordering muteert op basis van specifieke afspraken. Hoe de vordering eventueel anders te behandelen, past niet in een traject om te bepalen wat voor het verslagjaar 2019 van toepassing wordt. Deze post blijft totdat anders wordt besloten aangemerkt worden als een lange termijn vordering. Hierbij is zo lang sprake van een afwijking van T9BW2.

- Toevoegingverplichtingen (kortlopend en langlopend): deze post is onderverdeeld in kortlopend (korter dan 2 jaar) en langlopend (langer dan 2 jaar) volgens een vaste, door het ministerie van Justitie en Veiligheid bepaalde verdeelsleutel (89/11).

Afgesproken is dat met ingang van het boekjaar 2020 de looptijd van de schuld inzichtelijker wordt (korter dan 1 jaar; langer dan 1 jaar). De geschatte verdeelsleutel dient jaarlijks te worden getoetst ingaande 2020, waarbij nadere afspraken worden gemaakt over de toetsing en de hieruit voortvloeiende impact op de liquiditeitsratio (afoming) liquiditeit), alsook de presentatie van vergelijkende cijfers. Van een afwijking van T9BW2 is vanaf 2020 geen sprake meer.

- Vervangingsreserve materiële vaste activa: dit betreft een volgens vaste rekenregels bepaalde reserve voor de financiering van toekomstige vervanging van materiële vaste activa.

De vervangingsreserve is een financieringsinstrument die niet voorkomt (past) in T9BW2. Deze post is onderdeel van het eigen vermogen (geen onderdeel van de egaliseringsreserve).

- Verplichting inzake uitstaande vakantiedagen is niet in de balans opgenomen, maar onder de "Niet uit de balans opgenomen rechten en verplichtingen".

Met ingang van 2019 neemt de RVR deze post op als kortlopende schuld. Gezien de relatieve omvang van de post t.o.v. de financiële positie wordt de verwerking van deze post prospectief in de jaarrekening verwerkt (zonder aanpassing van de vergelijkende cijfers). In de toelichting op de jaarrekening zal de schuld per ultimo 2018 worden vermeld, alsook het effect op het resultaat en eigen vermogen. Van een afwijking van T9BW2 is geen sprake meer vanaf 2019.

- Tegenrekening Immateriële vaste activa: dit betreft een tegenrekening waardoor de toekomstige afschrijvingen voor IDEA geen impact hebben op het resultaat. Deze tegenrekening muteert gelijk met de investeringen en het afschrijven van de activa. Er is geen wettelijke reserve voor de activering van de ontwikkelingskosten opgenomen.

Per ultimo 2019 zal deze post in belangrijke mate zijn afgeschreven. JenV en de RvR komen overeen dat deze post door immaterialiteit per ultimo 2019 komt te vervallen middels een stelselwijziging. Hierbij wordt het saldo van de "Tegenrekening Immateriële vaste activa" op 1-1-2018 beschouwd als een investeringssubsidie die in mindering wordt gebracht op de aanschafwaarde van het actief "Investerings Idea (in gebruik)" per 1-1-2018. Hiermee is de boekwaarde per 1-1-2018 nihil.

- Immateriële vaste activa (waaronder de investeringen in QUARTZ) worden geactiveerd. Er wordt echter geen wettelijke reserve voor de activering van de ontwikkelingskosten opgenomen. Dit geldt als een afwijking van T9BW2. Investerings in immateriële vast activa (waaronder in QUARTZ) worden gefinancierd uit de bestemmingsreserve ICT-systemen primaire processen RvR, welke wordt gevormd via de resultaatsbestemming.
- Voorzieningen: volgens Verantwoord Gerapporteerd mogen geen voorzieningen worden opgenomen zonder toestemming van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Eventuele verplichtingen worden in de toelichting vermeld.
De opname in de jaarrekening van andere reserves dan de egaliseringsreserve en van voorzieningen dient voorafgaande aan de vorming hiervan te worden afgestemd met JenV. De opname van deze reserves en voorzieningen vereisen de voorafgaande instemming van JenV. JenV erkent dat voor de vorming van voorzieningen T9BW2 uitgangspunt is. Van een afwijking van T9BW2 is vanaf 2019 geen sprake meer.
- De verplichtingen/vorderingen Wsnp (kortlopend en langlopend). Het saldo van de verplichting Wsnp en de uitstaande voorschotten is opgenomen onder de vorderingen. Het saldo is gesplitst in een langlopend deel (33%) en een kortlopend deel (67%) op basis van de gemiddeld verwachte financiële afwikkeling gemiddeld na drie jaar.
Afgesproken is dat vanaf 2020 de looptijd van de vordering/schuld inzichtelijker wordt (korter dan 1 jaar en langer dan 5 jaar). De geschatte verdeelsleutel dient jaarlijks te worden getoetst ingaande 2020, waarbij nadere afspraken worden gemaakt over de toetsing en de hieruit voortvloeiende impact op de liquiditeitsratio (afoming) liquiditeit), alsook de presentatie van vergelijkende cijfers. Van een afwijking van T9BW2 is vanaf 2020 geen sprake meer.
- Het gehanteerde model voor de staat van baten en lasten en de balans wijken af van de gebruikelijke indeling onder Titel 9 Boek 2 BW.
De modellen zoals opgenomen in het Besluit modellen jaarrekening zijn volgens artikel 1 van dat Besluit alleen voorgeschreven voor NV en BV. De modellen voor de balans en staat van baten en lasten geven invulling aan de bijzondere karakteristiek van de RvR op grond waarvan omschrijvingen van en indelingen in posten zijn aangepast. Een afwijking van T9BW2 is derhalve niet van toepassing.

2 Jaarstukken

2.0 Jaarverantwoording

De jaarverantwoording (ook wel de jaarstukken of verantwoordingsinformatie genoemd) bestaat uit het bestuursverslag, de jaarrekening, de overige gegevens en eventuele bijlagen.

2.1 Jaarverantwoording

Het jaarverslag zoals bedoeld in de subsidiebeschikking. Dit betreft het inhoudelijke jaarverslag wat ingaat op het verloop, de uitvoering en de resultaten van de activiteiten van de RvR. Het bestuursverslag betreft het verslag zoals bedoeld in artikel 391, eerste tot en met het vierde lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Aanvullend hierop wordt bepaald dat het bestuursverslag informatie bevat over de realisatie van de doelstellingen van de RvR, alsmede een:

- Beheersparagraaf: met als onderwerpen:
 - financieel en materieel beleid en beheer,
 - personeelsbeleid (formatie/bezetting),
 - risicomanagement,
 - kwaliteitsbeleid,
 - informatievoorziening (ICT-beleid),
 - informatiebeveiliging en AVG),
 - inkoopbeleid,
 - huisvestingsbeleid,
 - integriteitsbeleid,
 - beleid inzake misbruik en oneigenlijk gebruik,
 - wijze van totstandkoming van niet-financiële bedrijfsvoeringsinformatie (formatie- en bezettingsgegevens, en overige beleids- en beheerinformatie)
 - controlesystematiek / interne controleproces⁴
 - toezichtsbeleid op de door de RvR gesubsidieerde instellingen (inclusief subsidievaststelling). Hieronder vallen alle instellingen die van de RvR een subsidie ontvangen.

⁴ De RvR doet in de beheersparagraaf verslag over de door haar gehanteerde controlesystematiek, de bevindingen die daaruit voortvloeien en geeft inzicht in de foutevaluatie (zowel het proces als de uitkomst) uitgesplitst naar 'toevoegingen' en 'vaststellingen' en naar andere materiële en personele uitgaven (kosten). Met betrekking tot het interne controleproces wordt ingegaan op minimaal de volgende gebieden:

- de opzet van het proces gedurende het boekjaar;
- de werking van het proces gedurende het boekjaar;
- de uitkomsten van de uitgevoerde deelwaarnemingen;
- de genomen maatregelen naar aanleiding van de uitgevoerde deelwaarnemingen;
- een evaluatie van het controlesysteem inclusief beschrijving van de eventuele leerpunten en hoe deze de komende jaren zullen worden geïmplementeerd.

- in-control-statement:

De beschrijving van de RvR over de kwaliteit van de bedrijfsvoering in brede zin (waaronder de betrouwbaarheid, continuïteit en beveiliging van de geautomatiseerde informatiesystemen) die antwoord geeft op de vraag in hoeverre de RvR de bedrijfsvoeringsprocessen beheerst.

- doelmatigheidsparagraaf:

De beschrijving van de RvR over de doelmatigheid van de RvR. Doelmatigheid gaat over de vraag of dezelfde prestaties of effecten met de inzet van minder middelen gerealiseerd kunnen worden, danwel over de vraag of niet méér prestaties of effecten verwezenlijkt kunnen worden met dezelfde inzet van middelen. Het gaat hierbij dus om informatie over de realisatie van middelen en prestaties (waaronder productie- en productiviteitsinformatie), informatie over structuren, procedures en werkmethoden en informatie over het beheer (economisch verantwoorde middelenverwerving en financiële beheersdaden van de directie. Onderdeel van deze informatie is een overzicht van de gemiddelde prijs per toevoeging voorzien van een analyse van het verschil in prijs (begroot jaar T, gerealiseerd jaar T en T-1). Deze paragraaf richt zich aldus met name op de maatregelen die het bestuur heeft getroffen ter bevordering van een efficiënt beheer.

2.1.1 Toezicht op gesubsidieerde instellingen

Toezichtbeleid en -uitkomsten

In het bestuursverslag geeft de RvR het toezichtbeleid op de door de RvR gesubsidieerde instellingen (inclusief subsidievaststelling) weer. Meer specifiek omvat het toezichtbeleid respectievelijk de verantwoording hierover de wijze waarop de RvR per verslagjaar vaststelt dat de vooraf tussen de RvR en elke instelling overeengekomen prestatie- en verantwoordingseisen door de instelling worden nagekomen, afrekeningen tussen de RvR en elk van de instellingen plaatsvinden en verrekeningen plaatsvinden indien de gerealiseerde prestaties afwijkt van hetgeen is overeengekomen. De aard en omvang van de toezichtswerkzaamheden op de door de RvR aan instellingen verstrekte subsidies is gebaseerd op het Uniform Subsidiekader (USK), waarbij voor subsidiebedragen tot € 25.000 (in casu de rechtswinkels) een licht uitvoerings- en verantwoordingsarrangement van toepassing is.

VWN en Rechtswinkels

De RvR verstrekt een subsidie aan Vereniging VluchtelingenWerk Nederland voor het verlenen van ondersteunende rechtsbijstanddiensten aan vluchtelingen in de eerste fase van de asielprocedure (omvang circa € 1,4 mln.). Daarnaast verstrekt de RvR subsidies aan circa 35 aantal rechtswinkels (subsidieomvang in totaal circa € 0,1 mln.).

Juridisch Loket

De RvR verstrekt tot en met 2019 een subsidie aan de Stichting het Juridisch Loket ten behoeve van het verlenen van rechtshulp en het bevorderen van het gebruik van mediation. Met ingang van 2020 wordt deze subsidie door JenV rechtstreeks aan de Stichting het Juridisch Loket verstrekt.

JenV neemt vanaf 1 januari 2019 de inhoudelijke aansturing - op de doelmatige en doeltreffende realisatie van beleidsdoelstellingen - op het Loket over van de RvR. Voor het jaar 2019 blijft de RvR formeel de rechtspersoon die nog handelt naar het Loket, zij het beperkt. Hier gaat het om de formele handelingen horend bij een subsidieverstrekker waar het gaat om bevoorschotting van de subsidie en de vaststelling over het boekjaar.

Met betrekking tot het toezicht van de RvR op het Juridisch Loket met betrekking tot het jaar 2019 houdt de RvR in afwijking dan wel aanvulling op de brieven van 18 juni en 14 december 2018 rekening met het volgende:

- In verband met de vanaf 1 januari 2019 geldende inhoudelijke aansturing van het Loket door JenV zal de subsidievaststelling formeel door de RvR plaatsvinden (op basis van de jaarverantwoording 2019 van het Loket met controleverklaring). Voorafgaande aan de subsidievaststelling van het Loket door de RvR zal zich baseren op een door JenV opgestelde bericht over de door het Loket subsidie en de realisatie van beleidsdoelstellingen in 2019.
- Na ontvangst van de jaarverantwoording 2019 van het Loket zal door de RvR afstemming met JenV plaatsvinden over de omvang van de egaliseringsreserve van het Juridisch Loket.
- Nieuwe reserves en voorzieningen zijn zonder voorafgaand akkoord van JenV dan wel de RvR niet mogelijk. Het beleid is dat met het instellen van reserves en voorzieningen vanwege de integrale afweging zeer terughoudendheid wordt omgegaan. De noodzaak voor een eventuele reserve/voorziening dient door het Juridisch Loket degelijk te worden onderbouwd. JenV en de RvR hebben hierover afstemming.

2.2 Kasstroomoverzicht

Met ingang van 2019 dient een kasstroomoverzicht te worden opgesteld zoals voor grote ondernemingen van toepassing is (op basis van de indirecte methode met vergelijkende cijfers over 2018).

2.3 Jaarrekening en overige gegevens

Jaarrekening en overige gegevens: de vereisten zoals bedoeld in Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek volgend uit artikel 42a van de Wet op de Rechtsbijstand.

Bedrijfsvoeringsparagraaf (onderdeel van de jaarrekening): bestaande uit de onderwerpen:

- financiële rechtmatigheid, te weten de uitkomsten van de steekproef inzake toevoegen en vaststellen en de overige tijdens de controle aangetroffen rechtmatigheidsfouten en –onzekerheden (inzake het financieel, personeel en materieel beheer);
- het gevoerde beleid inzake misbruik en oneigenlijk gebruik en de uitkomsten hiervan.

Verantwoordingsmodellen (onderdeel van de jaarrekening): WRB (A. Civiel excl. bestuur, B. Bestuur excl. asiel, C. Asiel, D. Straf regulier, E. Straf ambtshalve, F. Jaarafsluiting toevoegingsverplichting) en het verantwoordingsmodel WSNP.

Wet Normering Topinkomens (WNT): de in de jaarrekening opgenomen informatie die is voorgeschreven op grond van de Wet Normering Topinkomens.

2.3.1 Algemeen

2.3.1.1 Liquiditeitsnorm

Aan de hoogte van het saldo aan liquide middelen worden grenzen gesteld. Dit vindt plaats aan de hand van de mate waarin de RvR in staat is te voldoen aan haar schulden op korte termijn (looptijd korter dan 1 jaar, waarbij wordt opgemerkt dat de toevoegingsverplichtingen kleiner dan 2 jaar als kortlopend worden aangemerkt). Door middel van de "current ratio", het verhoudingsgetal van het totaal aan liquide middelen en kortlopende vorderingen ten opzichte van de kortlopende schulden wordt dit tot uitdrukking gebracht. Gelet op de bekostigingswijze van de RvR wordt een current ratio van maximaal 0,5 gehanteerd. De toetsing aan de maximumnorm voor de current ratio vindt voorafgaand aan het opstellen van de definitieve jaarrekening plaats. Zie voor impact overschrijding van de liquiditeitsnorm paragraaf 2.3.2.4.

2.3.1.2 Vergelijkende cijfers

In de staat van baten en lasten (ook wel genoemd rekening of staat van baten en lasten) worden ter vergelijking de realisatiecijfers van het voorgaande jaar en de goedgekeurde begroting opgenomen. De indeling van de staat van baten en lasten volgt daarbij in detail de indeling volgens de laatstelijk verzonden subsidiespecificatie (zie [bijlage 1](#): Model jaarrekening (balans en rekening van baten en lasten)).

2.3.2 Balans

2.3.2.1 Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Immateriële vaste activa hebben betrekking op software (ontwikkelingskosten van automatisering / informatiesystemen, zoals de investering in Quartz WSNP, het in aanbouw zijnde nieuwe systeem van de RvR.).

De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht of zelf vervaardigd materieel vast actief worden toegevoegd aan de historische kostprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering worden de uitgaven verantwoord als kosten in de rekening van baten en lasten. Er wordt geen wettelijke reserve voor de activering van de ontwikkelingskosten opgenomen.

Afschrijvingen op immateriële activa

De methode van afschrijven en afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de voorschriften van de RJ.

2.3.2.2 Materiële vaste activa

Algemeen

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op historische kostprijs en afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur. In de jaarrekening wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende

categorieën materiële vaste activa: verbouwingen, communicatieapparatuur, kantoorinventaris, computers en toebehoren, aangekochte software voor informatiesystemen en overige activa.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

De methode van afschrijven en afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de voorschriften van de RJ.

2.3.2.3 Vervangingsreserve materiële vaste activa

Algemeen

Gerelateerd aan de materiële vaste activa wordt separaat, afgescheiden van de egalisatiereserve, een vervangingsreserve gevormd, waarmee bewerkstelligd wordt dat te allen tijde middelen beschikbaar zijn voor de toekomstige vervanging van materiële vaste activa. Om dit te kunnen bewerkstelligen dienen de jaarlijkse afschrijvingen op deze activa een deze reserve te worden toegevoegd. Op deze wijze wordt bereikt dat (bij ongewijzigde prijzen) op moment van vervanging voldoende middelen aanwezig zijn. De overboeking van egalisatiereserve naar de vervangingsreserve wordt separaat weergegeven om inzichtelijk te maken dat mutaties op de vervangingsreserve via de egalisatiereserve lopen en niet via het resultaat. Daarmee is deze vervangingsreserve feitelijk een bestemmingsreserve is en daardoor tevens als onderdeel van het eigen vermogen. Deze post wordt niet aangemerkt als onderdeel van de egalisatiereserve.

Omvang

De omvang van de vervangingsreserve wordt bepaald aan de hand van de inventarisadministratie en de daaraan te ontleen boekwaarde. De reserve heeft als omvang het verschil tussen de boekwaarde van de materiële vaste activa en de oorspronkelijke aanschafwaarde daarvan en wordt jaarlijks verhoogd met de prijsindex voor consumptiegoederen over de oorspronkelijke aanschafwaarde.

Uitgangspunt

Uitgangspunt voor het hanteren van de prijsindex is dat de activa gemiddeld genomen 3 jaar oud zijn. De hoogte van de reserve wordt jaarlijks eenmalig berekend (zie [bijlage 4](#)). De toevoeging of onttrekking aan de reserve komt ten laste respectievelijk ten gunste van de egalisatiereserve.

2.3.2.4 Vordering ministerie Justitie en Veiligheid

Algemeen

In de balans is een schuld opgenomen ten aanzien van de verplichtingen uit hoofde van afgegeven, maar nog niet vastgestelde toevoegingen. De tegenwaarde van nog te betalen toevoegingen wordt niet in liquide middelen bij de RvR aangehouden. Het niet door JenV gesubsidieerde deel van de nog te betalen verplichtingen wordt verantwoord ten gunste van de balanspost "Vordering Ministerie van Justitie en Veiligheid". Deze vordering is niet direct opeisbaar door de RvR, niet rentedragend en heeft een lange termijn karakter (langer dan een jaar). De vordering wordt derhalve verantwoord onder de financieel vaste activa in de balans. Met de vordering worden zowel positieve als negatieve overschrijdingen van het maximum van de egalisatiereserve Wrb vertekend. Een eventueel overschot aan liquide middelen bij een overschrijding van de liquiditeitsnorm wordt verrekend met de vordering.

Mutaties op de vordering Ministerie Justitie en Veiligheid

Ter vermindering dat de maximum liquiditeitsnorm en de in de paragraaf 2.3.1.1 vermelde maximumnorm in de sfeer van terugbetalingsverplichtingen (uit hoofde van de subsidieverlening inzake Wrb;

overschrijdingen inzake Wsnp en Wbtv worden in het daaropvolgende jaar verrekend) als een dubbel slot gaan werken wordt in dit verband bij de subsidievestigstelling de volgende werkwijze gehanteerd:

- Overschrijding maximum egalisereserve

Indien en voor zover op balansdatum het maximum van de egalisereserve Wrb wordt overschreden, dan wordt het meerdere verrekend met de langlopende vordering op JenV.

- Overschrijding liquiditeitsnorm

Indien en voor zover op balansdatum het maximum voor de liquiditeit wordt overschreden (current ratio) dan dient dit meerdere als ten laste/ten gunste van de langlopende vordering op JenV in de balans te worden opgenomen met als tegenhanger een kortlopende schuld aan JenV. Indien daarbij het juiste bedrag is opgenomen, dan daalt de "current ratio" tot het maximum (van 0,5) per balansdatum.

De berekening van de met JenV overeengekomen correcties inzake de overschrijding van het maximum van de egalisereserve en van de overschrijding van de liquiditeitsnorm worden in de toelichting op de jaarrekening opgenomen. Indien er geen sprake is van correcties inzake een overschrijding wordt dit ook toegelicht.

Looptijd vordering

De vordering van de Raad op JenV is niet direct opeisbaar door de RvR en heeft een lange termijn karakter (langer dan een jaar) en waarover geen rente vergoed wordt. Derhalve wordt deze vordering verantwoord onder de financieel vaste activa in de balans. Daarbij wordt opgemerkt dat JenV, gelet op de Wet op de rechtsbijstand, gehouden is de RvR van voldoende middelen voor haar taakuitoefening te voorzien. Dat brengt onder meer met zich, dat verplichtingen, die de RvR jegens derden heeft, nagekomen dienen te worden. Consequentie daarvan is, dat het ministerie gehouden is (eventuele) liquiditeitstekorten bij de RvR aan te zuiveren.

2.3.2.5 Voorschotten advocatuur en vorderingen op rrv-ers

Dit betreft de door de RvR verstrekte voorschotten op grond van artikel 35 Bv aan de advocatuur. De voorschotregeling voor de advocatuur heeft een lange termijn karakter. Het uitstaande lange termijn voorschot is vastgesteld op de laatste vaststelling van een voorschot in het verslagjaar.

De vorderingen op rrv-ers zijn vorderingen die de RvR heeft voor ingetrokken zaken of voorschotten uit het verleden die niet volledig zijn ingelopen en indien er een negatief saldo op het rekening-courant is.

2.3.2.6 Egalisereserves (Wrb, Wsnp en Wbtv)

Egalisereserve Wrb

Exploitatie-overschotten en –tekorten worden gemuteerd op de "egalisereserve". Aan de omvang van de egalisereserve is een positief en een negatief maximum gesteld van 5% van de subsidieverlening (programma en apparaat) in het betreffende boekjaar. Eventuele overschrijdingen van deze norm worden verrekend met JenV (door het opboeken van de vordering van de RvR op JenV). De egalisereserve kan maximaal 5% van de subsidieverlening (programma en apparaat samen) negatief zijn. Een eventueel hogere negatieve stand van de egalisereserve wordt gecorrigeerd met de vordering van de RvR op JenV. De stand van de egalisereserve mag ten hoogste twee jaar negatief zijn. Na twee jaar wordt de stand van de egalisereserve nihil en gecorrigeerd met de vordering van de raad op het Ministerie van Justitie en Veiligheid

Egalisatieserve Wsnp en Wbtv

De omvang van de egalisatieserve Wsnp en de egalisatiereserve Wbtv kan maximaal 5% van de verstrekte subsidie (voor dat boekjaar) zijn (voor programma en apparaat samen). Eventuele overschrijdingen van deze norm worden verrekend met JenV (door het opboeken van een schuld van de RvR aan JenV). De RvR is gebonden aan een minimum omvang per 31 december van nihil. Wanneer de egalisatiereserve Wrb in enig jaar negatief is wordt dit gecorrigeerd met de vordering van RvR op JenV. Aangezien Wrb en Wsnp/Wbtv afzonderlijke wetten/begrotingsartikelen zijn geschieden de correcties per wet/begrotingsartikel, waarbij alleen de correctie inzake Wrb wordt verwerkt in de vordering op JenV.

Toetsing van de norm

De toetsing van het maximum van de egalisatiereserve vindt voorafgaand aan het opstellen van de definitieve jaarrekening plaats, waarbij rekening wordt gehouden met de voorgestelde resultaatbestemming.

2.3.2.7 Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserve Wrb asiel

Gezien het onzekere karakter van de asielinstroom en de hiermee samenhangende kosten heeft de RvR een bestemmingsreserve Wrb asiel. De bestemmingsreserve Wrb asiel houdt verband met de vaste kostencomponenten in de financiering voor de lasten in het kader van asiel, inclusief Vluchtelingenwerk Nederland (VWN) en kosten voor Tolken en vertalen, en een beperkt deel van de apparaatskosten zijnde de beheerslasten asiel. Exploitatie-overschotten en –tekorten t.a.v. deze kostencomponenten worden gemuteerd op de bestemmingsreserve Wrb asiel. Deze post wordt niet aangemerkt als onderdeel van de egalisatiereserve.

Bestemmingsreserve ICT-systemen primaire processen RvR

Op aanwijzing van JenV heeft de RvR een bestemmingsreserve gevormd voor de financiering van investering in primaire ICT-systemen. Deze bestemmingsreserve kan door de RvR worden aangewend voor de dekking van eenmalige kosten en afschrijvingslasten ten behoeve van nieuwe primaire ICT-systemen. Deze post wordt niet aangemerkt als onderdeel van de egalisatiereserve.

Bestemmingsreserve Herziening Stelsel Rechtsbijstand

Op aanwijzing van JenV heeft de RvR een bestemmingsreserve gevormd voor de financiering van de innovatie van het nieuwe stelsel van rechtsbijstand. Deze bestemmingsreserve kan door de RvR worden aangewend voor de dekking van de mogelijke gevolgen van de modernisering van het stelsel voor de RvR. Deze post wordt niet aangemerkt als onderdeel van de egalisatiereserve.

2.3.2.8 Wsnp verplichting

Algemeen

De hoogte van de verplichting wordt bepaald door het aantal Wsnp-zaken waarin nog een subsidie wordt betaald te vermenigvuldigen met de prijs, waartegen deze naar verwachting tot betaling zullen komen. De RvR betaalt maar in een deel van de Wsnp-zaken subsidie uit. Bij de overige zaken kan de bewindvoerder zijn vergoeding uit de boedel halen.

Jaarlijks wordt bij de jaarafsluiting de hoogte van de verplichting in Wsnp-zaken zelfstandig, dus onafhankelijk van de stand volgens de beginbalans bepaald. Dit betekent dat de in de openingsbalans opgenomen verplichting meer worden teruggeboekt onder gelijktijdige opboeking van de per ultimo van dat jaar bepaalde verplichting. In het saldo van de aldus van dat jaar berekende verplichting is begrepen de jaarlaag, waar het nog openstaande saldo als bijzondere bate ten gunste van het resultaat moet worden gebracht. De mutatie tussen de verplichting per 1/1 en 31/12 wordt ten laste of ten gunste gebracht van het exploitatieresultaat. Voor de Wsnp-verplichting is een verantwoordingsmodel opgesteld (zie bijlage 2).

Uitgangspunten verantwoordingsmodel Wsnp

A. Aantal schuldsaneringszaken

In het verantwoordingsmodel wordt (onder a.) per jaar opgenomen hoeveel schuldsaneringszaken er in het betreffende jaar zijn gestart. Het aantal zaken kan door de jaren heen toenemen als gevolg van de aanpassing van een zaaksoort, waarbij een dubbele zaak wordt gesplitst in twee enkele.

B. Betaalde zaken

Bij de betaalde zaken (onder b.) worden de zaken opgenomen die zijn uitbetaald met daarbij de totale uitbetaalde vergoeding.

C. Gemiddelde vergoeding

De gemiddelde vergoeding (onder c.) wordt verkregen door de totale uitbetaalde vergoeding in het boekjaar T te delen door het aantal uitbetaalde zaken in het boekjaar T. De uitbetaalde vergoeding is het deel van de totale vergoeding van de bewindvoerder, waarvoor het boedelsaldo ontoereikend is.

D. Indexeringspercentage

De salarisbedragen worden jaarlijks geïndexeerd. Het voor het betreffende jaar geldende indexeringspercentage is opgenomen onder d. Deze indexering wordt gebruikt voor het berekenen van de calculatorische rekenprijs.

Nog tot betaling komende zaken

Het aantal nog tot betaling komende zaken wordt verkregen door het aantal gestarte zaken in het betreffende jaar te verminderen met het aantal zaken dat al financieel is afgewikkeld.

Calculatorische rekenprijs

De betaalde bedragen zijn in de verschillende jaren niet gelijk. Zo zijn de betalingen in de jaren T-2, T-3 en T-4 relatief het hoogst.

Bij de berekening van de verplichting wordt met deze trend rekening gehouden door de gemiddelde gerealiseerde kostprijs van nog niet tot betaling gekomen zaken in een bepaald jaar te relateren aan de (gewogen) gemiddelde gerealiseerde vergoeding in voorgaande jaren. M.a.w. de prijs van een in jaar T-1 gestarte zaak die in jaar T tot betaling komt is gelijk aan de prijs van een zaak die in jaar T-2 is gestart en in jaar T-1 tot betaling is gekomen. De verhoging van de aldus berekende gemiddelde vergoeding met de voor dat jaar geldende indexering zorgt voor een reële - op basis van de hoogte van de betaalde vergoedingen in voorafgaande jaren - maatstaf voor de berekening van de verplichting. In de berekening van de verplichting Wsnp wordt ook rekening gehouden met incidentele prijsaanpassingen.

Verhouding langlopend versus kortlopend

De verplichting van de Wsnp zaken dient te worden gesaldeerd met de uitstaande voorschotten, omdat deze op hetzelfde moment worden afgewikkeld. Afhankelijk van het totaalsaldo wordt het verantwoord

onder de vorderingen of verplichtingen. Het saldo is gesplitst in een langlopend deel (33%) en een kortlopend deel (67%) op basis van de gemiddeld verwachte financiële afwikkeling. Op basis van ervaringscijfers betreft dit gemiddeld na drie jaar. De geschatte verdeelsleutel dient jaarlijks te worden getoetst ingaande 2020, waarbij nadere afspraken worden gemaakt over de toetsing en de hieruit voortvloeiende impact op de liquiditeitsratio (afoming) liquiditeit), alsook de presentatie van vergelijkende cijfers.

2.3.2.9 Toevoegingsverplichting Wrb

Algemeen

Volgens de bekostigingssystematiek wordt subsidie verstrekt voor de in het begrotingsjaar aan te gane verplichtingen uit hoofde van toevoegingsvergoedingen. Dat betekent, dat ten laste van de subsidie moeten worden gebracht de in dat jaar ten laste van dat jaar (geraamde) verplichtingen uit hoofde van daadwerkelijk afgegeven toevoegingen. Voor de nog niet gedeclareerde en niet vastgestelde vergoedingen dient berekend te worden welke uitgaven daar nog mee gemoeid zijn. Voor die uitgaven wordt onder het hoofd "toevoegingsverplichtingen" de daarvoor benodigde middelen geraamd. De hoogte van die verplichting wordt bepaald op basis van de vergoedingen die in voorgaande jaren en het lopend jaar daadwerkelijk zijn betaald, waarbij rekening wordt gehouden met tussentijdse verhogingen van de vergoeding (incidenteel of indexering).

Indien en voor zover toevoegingen ook in het tweede en daaropvolgende jaar niet tot betaling zijn gekomen, wordt de daarvoor te berekenen verplichting opnieuw volgens bovenstaande systematiek bepaald. Een eventueel verschil in waardering van toevoegingsverplichtingen in achtereenvolgende jaren komt derhalve eveneens in het exploitatieresultaat tot uitdrukking. Met andere woorden: de toevoegingsverplichtingen worden jaarlijks bottom up bepaald op basis van de meest actuele basisgegevens voor alle nog niet vastgestelde toevoegingen (ook van voorgaande jaren).

De berekening van de toevoegingsverplichting op balansdatum vindt plaats op basis van een in opzet relatief eenvoudig rekenmodel (= verantwoordingsmodel, zie **bijlage 3**), waarvoor een betrekkelijk gering aantal concrete realisatiegegevens, die beschikbaar zijn in de bestaande informatiesystemen, behoeven te worden gebruikt.

Onder de verplichting toevoegingen zijn de kosten opgenomen van afgegeven toevoegingen die nog niet (volledig) zijn gedeclareerd. De verplichting wordt bepaald door de openstaande toevoegingen per jaarlaag te vermenigvuldigen met het verwachte bedrag waarmee deze tot betaling komen. Onder deze verplichting zijn verantwoord de nog openstaande toevoegingen van het lopend boekjaar en de drie daaraan voorafgaande boekjaren. Bij de opstelling van de balans valt de volgens het model berekende verplichting van het vierde voorafgaande jaar vrij ten gunste van de staat van baten en lasten. De berekening van de voorziening toevoegingen is gesplitst naar de onderdelen civiele-, bestuurs-, straf-, ambtshalve- en asieltoevoegingen.

In de onderdelen civiele- en bestuurstoevoegingen zijn de lichte adviestoevoegingen niet meegenomen. Deze dienen apart te worden verantwoord.

Voor uitval (het aantal verwachte toevoegingen dat niet voor betaling wordt aangeboden) worden geen verplichtingen in de balans opgenomen. Ook in de bekostigingssystematiek wordt rekening met uitval gehouden. De hoogte van de geraamde uitval wordt bepaald op basis van ervaringsgegevens waarbij vanaf het 6e jaar wordt aangenomen dat jaarlijks 50% van de vastgestelde toevoegingen uit het

voorgaande jaar nog tot betaling lijdt. Het uitvalpercentage wordt berekend door het aantal uitbetaalde en naar verwachting nog tot betaling komende toevoegingen af te zetten tegen het aantal afgegeven toevoegingen.

Uitgaven samenhangend met toevoegingen ouder dan het vierde jaar voorafgaande aan het lopend jaar worden separaat als toevoegingslast in de staat van baten en lasten tot uitdrukking gebracht (zie bijlage 1 Model jaarrekening)

Uitgangspunten Verantwoordingsmodel Wrb (zie bijlage 3)

I. Realisatiegegevens

A. Afgifte (aantal)

De in het desbetreffende jaar afgegeven toevoegingen volgens het 1^e relevante besluit.

B. Betaald (aantal)

Het aantal in het boekjaar vastgestelde (1^e relevante besluit) en in de boekhouding verantwoorde toevoegingsdeclaraties exclusief vervolgdeclaraties, onderscheiden naar jaar van afgifte.

C. Bedragen (*€ 1,=)

De in het boekjaar vastgestelde en in de boekhouding verantwoorde bedragen, onderscheiden naar jaar van afgifte en naar uitgaven n.a.v. toevoegingsdeclaraties en/of vervolgdeclaraties.

D. Uitval (in%)

Het uitvalspercentage (inschatting van de afgegeven toevoegingen waarvoor geen uitstroom van middelen wordt verwacht) is als een gegeven opgenomen in het verantwoordingsmodel. Dit percentage wordt berekend op basis van de verwachte jaarlijkse afname in tot betaling komende zaken. Dit percentage betreft 50% vanaf jaar 5, wat jaar- over - jaar wordt meegenomen in de berekening.

Loonbijstelling (in %)

Opgenomen wordt het voor de desbetreffende jaarlaag in de aanvullende subsidiebrief voor dat jaar opgenomen percentage.

II. Berekening toevoegingsverplichting

Het model is zodanig opgesteld, dat ervan uit wordt gegaan dat de daadwerkelijke betaling van de in een bepaald jaar afgegeven toevoegingen in 5 jaar plaatsvindt, nl in de jaren t, t+1, t+2, t+3 en t+4.

De hoogte van de verplichtingen wordt bepaald door het aantal nog te verwachten declaraties van toevoegingen die tot en met het boekjaar zijn afgegeven te vermenigvuldigen met de prijs, waartegen deze naar verwachting tot betaling zullen komen.

III. Jaarafsluiting toevoegingsverplichting

Jaarlijks wordt bij de jaarafsluiting de hoogte van de toevoegingsverplichting zelfstandig, dus onafhankelijk van de stand volgens de beginbalans, bepaald. Dit betekent dat de in de openingsbalans opgenomen verplichting moet worden teruggeboekt onder gelijktijdige opboeking van de per ultimo van dat jaar bepaalde verplichting. In het saldo van de aldus van dat jaar berekende verplichting is begrepen de jaarlaag, waarvan het nog openstaande saldo als bijzondere bate ten gunste van het resultaat moet worden gebracht. De mutatie tussen de verplichting per 1/1 en de verplichting per 31/12 wordt ten laste of ten gunste gebracht van het exploitatieresultaat.

IV. Journaalposten jaarafsluiting toevoegingsverplichting

De jaarafsluiting van de verplichting toevoegingen bestaat uit twee journaalposten. De eerste journaalpost heeft betrekking op vijf jaarlagen. De tweede journaalpost betreft de afloop van de jaarlaag, die per balansdatum niet meer in de verplichting mag worden meegenomen. Na verwerking van deze journaalposten heeft de voorziening betrekking op vier jaarlagen.

Verhouding langlopend versus kortlopend

De verplichting toevoegingen wordt in de balans gesplitst in een kortlopend en een langlopend deel. Onder kortlopend worden verplichtingen die in de eerste twee volgende boekjaren tot betaling komen opgenomen. Het langlopend deel bestaat uit de verplichting van de daaropvolgende jaren. De verhouding langlopend- en kortlopend deel betreft 89%-11%. De geschatte verdeelsleutel dient jaarlijks te worden getoetst ingaande 2020, waarbij nadere afspraken worden gemaakt over de toetsing en de hieruit voortvloeiende impact op de liquiditeitsratio (afoming) liquiditeit), alsook de presentatie van vergelijkende cijfers.

2.3.2.10 Voorzieningen

Algemeen

Voor de vorming van voorzieningen volgt de RvR T9BW2 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

De in de balans van de RvR opgenomen verplichtingen inzake nog te betalen toevoegingsdeclaraties worden niet als voorziening aangemerkt. De risico's met betrekking tot de toevoegverplichtingen op balansdatum hebben betrekking op enerzijds de gemiddelde vergoeding waartegen de verplichting tot betalingen komt en de omvang van het aantal niet tot betaling komende toevoegingen. Beide risico's, die gelet op de ervaringen redelijkerwijs in te schatten zijn, vloeien voort uit het algemene risico dat aan de "onderneming" van de RvR is verbonden. Gelet daarop worden de nog niet betaalde toevoegingsverplichtingen verantwoord als kortlopende - en langlopende schulden (voor zover deze uitgaven naar verwachting niet in het komend jaar zullen worden gedaan).

De opname in de jaarrekening van voorzieningen dient voorafgaande aan de vorming hiervan te worden afgestemd met JenV. De opname van deze voorzieningen vereisen de voorafgaande instemming van JenV. Voor de vorming van voorzieningen zal JenV T9BW2 als uitgangspunt hanteren.

Voorzieningen bij de RvR: reorganisatievoorziening

De RvR heeft t.b.v. boekjaar 2012, 2013, 2014 en 2015 toestemming verkregen van JenV om een voorziening te vormen voor de toekomstig nog te betalen wachtgelden voor medewerkers die bij de reorganisatie boventallig zijn geworden.

2.3.2.11 Verplichting voor vakantiedagen

Met JenV is afgesproken dat de RvR met ingang van 2019 een verplichting voor vakantiedagen opneemt als kortlopende schuld. Gezien de relatieve omvang van de post t.o.v. de financiële positie wordt de verwerking van deze post prospectief in de jaarrekening verwerkt (zonder aanpassing van de vergelijkende cijfers). In de toelichting op de jaarrekening zal de schuld per ultimo 2018 worden vermeld, alsook het effect op het resultaat en eigen vermogen.

2.3.3 Rekening van baten & Lasten

Algemeen

In de per 2001 ingevoerde bekostigingssystematiek voor de RvR zijn kaderstelling, subsidieverlening en verantwoording gebaseerd op de voor het betreffende jaar aangevane verplichtingen. De kaderstelling door JenV vindt plaats op basis van de realisatie van het jaar t-2 inclusief loon- en prijsbijstellingen.

Afwijkingen in het volume tussen kaderstelling en realisatie worden verrekend in de aanvullende subsidiebrief voor dat jaar. Schommelingen in de afwijkingen van het prijsniveau dienen te worden afgedekt door de egalisatiereserve. Prijswijzigingen als gevolg van beleidsaanpassingen worden wel in de aanvullende subsidiebrief verrekend.

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten van het jaar gebracht ten laste waarvan de gesubsidieerde bestedingen komen of waarin de opbrengsten zijn gedeerd of het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De vooruitontvangen bedragen (zowel kort- als langlopend) worden onder de overlopende passiva opgenomen.

2.3.3.1 Subsidiebaten

Als baten worden verantwoord het over het desbetreffende jaar voorlopig door JenV toegekende budget en op het boekjaar betrekking hebbende baten uit andere bronnen, ongeacht of deze al dan niet in het boekjaar zijn ontvangen. De overige baten, waaronder de baten ontvangen vanuit de inning van eigen bijdragen en vergoedingen worden afzonderlijk verantwoord. De subsidieverantwoording sluit herkenbaar aan op de laatste ontvangen subsidiebeschikking van het ministerie.

2.3.3.2 Resultaatbepaling verstrekte subsidies aan gesubsidieerde instellingen

Ten laste van de staat van baten en lasten worden gebracht de in het jaar gedane subsidietoezeggingen aan gesubsidieerde instellingen, waaronder het Juridisch Loket (nog voor 2019). Voor zover van deze toezeggingen het bedrag nog niet geheel is voldaan wordt ter zake een verplichting in de balans opgenomen. Betalingen en ontvangsten uit hoofde van definitieve subsidievestigingen worden verantwoord als last of bate in het jaar waarin de desbetreffende subsidievestiging is gedaan

2.3.3.3 Lasten toevoegingen

Wsnp

Jaarlijks wordt bij de jaarafsluiting de hoogte van de verplichting in Wsnp-zaken zelfstandig, dus onafhankelijk van de stand volgens de beginbalans bepaald. Dit betekent dat de in de openingsbalans opgenomen verplichting meer worden teruggeboekt onder gelijktijdige opboeking van de per ultimo van dat jaar bepaalde verplichting. In het saldo van de aldus van dat jaar berekende verplichting is begrepen de jaarlaag, waar het nog openstaande saldo als bijzondere bate ten gunste van het resultaat moet worden gebracht. De mutatie tussen de verplichting per 1/1 en 31/12 wordt ten laste of ten gunste gebracht van het exploitatieresultaat (zie het door JenV voorgeschreven verantwoordingsmodel [bijlage 2](#)).

Wrb

De nog niet (volledig) tot betaling gekomen toevoegingen inzake Wrb komen tot uitdrukking onder de verplichtingen uit hoofde van toevoegingen. De in enig jaar afgegeven toevoegingen worden gevolgd tot

het vierde jaar na het jaar van afgifte. Na afloop van vier boekjaren na het jaar van afgifte wordt een eventueel openstaande verplichting uit hoofde van toevoegingen ten gunste van het resultaat verantwoord. Indien na die periode nog toevoegingen tot betaling komen, worden deze uitgaven afzonderlijk als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

2.3.3.4 Piketvergoedingen / lichte adviestoevoegingen

De lasten samenhangend met de piketvergoedingen en lichte adviesvergoedingen (LAT-vergoedingen) worden in het boekjaar verantwoord op basis van de vastgestelde declaraties in dat jaar

Bij de lasten uit hoofde van deze declaraties (inzake piketvergoedingen en lichte adviesvergoedingen) wordt rekening gehouden met verplichtingen uit hoofde van ontvangen, maar niet vastgestelde declaraties. In die gevallen wordt, wanneer de omvang van nog te verwerken declaraties groter is dan het equivalent van declaraties over de periode van een maand, een aanvullende verplichting voor piketvergoedingen in de balans opgenomen. Deze verplichting maakt onderdeel uit van de verplichting toevoegingen en wordt in de toelichting op de balans separaat toegelicht.

2.3.3.5 Apparaatskosten, inclusief (vernieuwings)projecten en overige programmakosten

Deze uitgaven worden verantwoord in het jaar waarin de daartegenover staande prestaties zijn geleverd (matching principe). Wat de uitgaven aan (vernieuwings-)projecten betreft geldt daarbij aanvullend dat uitgaven als lasten in aanmerking worden genomen in het jaar waarin jegens derden een verplichting is aangegaan.

Voor de subsidiebatens van de vernieuwingsprojecten geldt dat hier geen bestedingsvoorwaarde voor is opgenomen en dat deze worden verantwoord als baten in het jaar van toekenning. Indien (vernieuwings)projecten per ultimo boekjaar nog niet geheel zijn uitgevoerd of worden doorgeschoven naar een volgend jaar, wordt het saldo van de subsidie en de kosten via de resultaatbestemming toegevoegd aan de bestemmingsreserve herziening stelsel rechtsbijstand (indien het project betrekking heeft op programma-activiteiten of aan de bestemmingsreserve ICT-systemen primaire processen RvR (indien het project betrekking heeft op beheer-activiteiten).

2.3.3.6 Resultaatbepaling vaste kostencomponent asiel

Zie voor toelichting paragraaf 2.3.2.7 Bestemmingsreserves.

2.3.3.7 Inning & restitutie

De baten bij Inning & Restitutie bestaan uit de vorderingen als gevolg van de hercontrole van het inkomen van rechtzoekenden waarbij op het moment van de aanvraag van de toevoeging het inkomen nog niet door de belastingdienst is vastgesteld en de terugvordering als gevolg van de resultaatsbeoordeling. Met de mogelijke oninbaarheid van de vorderingen is rekening gehouden door een voorziening te treffen voor dubieuze debiteuren.

Onder de lasten worden de uitbetaalde restituties en de met de inning & restitutie samenhangende uitvoeringslasten verantwoord.

2.3.3.8 Lasten ICT-systemen primair processen RvR

Hier worden de eenmalige uitgaven voor de vervanging van primaire ICT-systemen, alsmede de afschrijvingskosten van immateriële vaste activa verantwoord. Deze lasten worden via de resultaatsbestemming verrekend met de bestemmingsreserve ICT-systemen primair processen RvR (zie ook paragraaf 2.3.2.7 Bestemmingsreserves).

2.3.4 Bedrijfsvoeringsparagraaf

De RvR legt in de bedrijfsvoeringsparagraaf verantwoording af over de financiële rechtmatigheid en stelt in dat kader de financiële rechtmatigheidsverantwoording op. De bedrijfsvoeringsparagraaf maakt onderdeel uit van de jaarrekening en maakt daarmee eveneens onderdeel uit van het controleobject van de accountant. De bedrijfsvoeringsparagraaf bestaat voor de RvR uit de onderwerpen financiële rechtmatigheid [inclusief de uitkomsten van de rechtmatigheidssteekproef en alle andere onrechtmatigheid inzake het financieel, personeel en materieel beheer (inclusief inkopen), voor zover van belang voor de jaarrekening) en de uitkomsten inzake misbruik en oneigenlijk gebruik. Deze onderwerpen omvatten de bedrijfsvoering in enge zin (inzake de financiële rechtmatigheidsverantwoording en voor zover de onderwerpen een relatie hebben met de jaarrekening). Alle onderdelen worden afzonderlijk identificeerbaar opgenomen in de bedrijfsvoeringsparagraaf.

De RvR voert ter toetsing van rechtmatigheid een steekproef uit op alle vastgestelde declaraties, waarbij in het betreffende boekjaar het volledige interne controleproces door de RvR is afgerond. De declaraties waarbij nog niet het volledige controleproces door de RvR is afgerond zullen in een opvolgend boekjaar worden betrokken bij de vaststelling van de omvang van fouten en onzekerheden in het kader van de rechtmatigheid.

In de bedrijfsvoeringsparagraaf maakt de RvR per jaarlaag inzichtelijk voor welk deel van de totale omvang vastgestelde vergoedingen het volledige interne controleproces is afgerond en voor welke deel van de vastgestelde vergoedingen nog geen finale toets op de rechtmatigheid voor is uitgevoerd.

De RvR neemt bij de opstelling van de in de bedrijfsvoeringsparagraaf opgenomen verantwoording over de getrouwheid en financiële rechtmatigheid de rapporteringstolerantie in acht. Deze wordt vastgesteld op 10% van de goedkeuringstolerantie voor de getrouwheid, oftewel 0,2 procent (van de totale baten). Fouten dienen ongesaldeerd te worden weergegeven. Het gaat hier om het verkrijgen van een compleet beeld van alle grotere fouten en onzekerheden. Indien de rapporteringstolerantie wordt overschreden dient het totale bedrag aan fouten en onzekerheden door de RvR in de bedrijfsvoeringsparagraaf te worden vermeld en toegelicht (en niet alleen het bedrag dat de desbetreffende rapporteringstolerantie overschrijdt). Vermelding van fouten en onzekerheden geschiedt per onderwerp (op basis van clustering naar posten in de jaarrekening of naar onderwerpen, zoals fouten en onzekerheden die samenhangen met toevoegingen en vaststellingen, fouten en onzekerheden inzake inkooponrechtmatigheid etc.) met een ondergrens van 10% van de materialiteit voor fouten en onzekerheden.

Opgemerkt wordt dat de materialiteitsgrens bepalend is voor de controlewerkzaamheden door de accountant van de jaarrekening. Het vermelden van fouten en onzekerheden in de bedrijfsvoeringsparagraaf door de RvR is een resultante hiervan.

2.3.5 Wet Normering Topinkomens (WNT)

De RvR neemt in de jaarrekening de informatie op die is voorgeschreven op grond van de Wet Normering Topinkomens.

Bijlagen

Bijlage 1: Model jaarrekening (balans en rekening van baten en lasten)

Balans per 31 december 20xx (t)

Na voorstel resultaatbestemming

(in Euro's)	Ref.	31-12-20XX (T)	31-12-20XX (T-1)
ACTIVA			
Vaste activa			
<i>Immateriële vaste activa</i>			
1	Investeringen Quartz Wsnp		
	Investeringen Idea (in gebruik)	0	0
<i>Materiële vaste activa</i>			
2	Gebouwen/verbouwingen		
	Inventaris	0	0
<i>Financieel vaste activa</i>			
3	Vordering Ministerie van Justitie en Veiligheid		
	WSNP vordering Lange termijn		
	Voorschotten advocatuur	0	0
Viottende activa			
4	Vorderingen op rechtsbijstandverleners		
3	WSNP vordering korte termijn		
	Debiteuren		
	Overige vorderingen en overige activa		
	Liquide middelen	0	0
		0	0
PASSIVA			
EIGEN VERMOGEN			
Egalisatiereserves			
5	Wrb		
	Wsnp		
	Wbtv	0	0
Bestemmingsreserves Wrb			
6	Herziening Stelsel Rechtsbijstand		
	ICT systemen primair processen RvR		
	Asiel	0	0
Vervangingsreserve materiële vaste activa			
7			
VREEMD VERMOGEN			
Voorziening reorganisatie			
8			
Tegenrekening immateriële vaste activa			
	Investeringen Idea (in gebruik)	0	0
Langlopende schulden			
9	Toevoegingsverplichtingen op lange termijn		
Kortlopende schulden			
10	Rekening-courant rechtsbijstandverleners		
	Verplichtingen Wsnp		
	Toevoegingsverplichtingen op korte termijn		
	Crediteuren		
	Subsidieschuld Ministerie van Justitie en Veiligheid		
	Overige schulden en overlopende passiva	0	0
		0	0

Staat van baten en lasten over 20XX (T)

(In Euro's)	Ref.	Werkelijk 20XX (T)	Begroting 20XX (T)	Werkelijk 20XX (T)
Programma				
Baten	11			
Subsidie programma Ministerie van Justitie en Veiligheid				
Subsidie programma Ministerie van Justitie en Veiligheid HSGR				
Subsidie programma Ministerie van Justitie en Veiligheid Asiel				
Subsidie programma Ministerie van Justitie en Veiligheid Wsnp				
Subsidie programma Ministerie van Justitie en Veiligheid IKC				
Inning en Restitutie				
Overige baten Wrb				
Totale baten programma		0	0	0
Lasten programma				
Lasten programma Wrb	12			
Civiele toevoegingen				
Bestuur toevoegingen				
Asieltoevoegingen				
Straftoevoegingen				
Ambtshalve straftoevoegingen				
Lichte advies toevoegingen				
Piketten				
Inning en Restitutie				
Verhaalkosten Rechtsbijstand				
Subsidie het Juridisch Loket				
Overige activiteiten				
Overige programmakosten				
Totale lasten programma Wrb		0	0	0
Lasten Asiel	13			
Lasten Wsnp	14			
Totale lasten programma		0	0	0
Subtotaal saldo baten en lasten programma		0	0	0
Beheer				
Baten				
Subsidie beheer Ministerie van Justitie en Veiligheid Wrb				
Subsidie vernieuwingen/projecten Ministerie van Justitie en Veiligheid				
Subsidie beheer Ministerie van Justitie en Veiligheid Wsnp				
Subsidie beheer Ministerie van Justitie en Veiligheid Wbtv				
Totale baten beheer		0	0	0
Lasten				
Beheerslasten Wrb	15			
Vernieuwingen / projecten				
Lasten Landelijke automatisering				
Reorganisatiekosten				
Beheerslasten Wsnp	17			
Beheerslasten Wbtv	18			
Totale lasten beheer		0	0	0
Saldo baten en lasten beheer		0	0	0
Rentebaten				
Rentebaten				
Saldo baten en lasten				
Wrb				
Asiel				
Wsnp				
Wbtv				
Totaal saldo baten en lasten		0	0	0

Bijlage 2: Verantwoordingsmodel Wsnp

SPECIFICATIE WSNP verplichting

(bedragen x C 1,00)

Jaar: 20XX (T)

I REALISATIEGEGEVENS

a. Betreft de zaak	20XX (T-5)	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
b. Startjaar van de schuldreningszaak ->>>						
a. Aantal gesolde schuldreningszaken (boedels) stand T-1 correcties						
b. Financieel afgewikkelde zaken (EVK en 0,-)						
20XX (T-5)						
20XX (T-4)						
20XX (T-3)						
20XX (T-2)						
20XX (T-1)						
20XX (T)	0	0	0	0	0	0
b. Betaalde bedragen in boekjaar						
c. Gemiddeld betaald bedrag in boekjaar	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
d. Indexverhogingspercentage						

II BEREKENING WSNP-VERPLICHTING

Jaar van afgifte	20XX (T-5)	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
Nog tot betaling komende zaken (a)	0	0	0	0	0	0
Cakulatorische rekeningen (b)	€ +	€ +	€ +	€ +	€ +	€ +
Verplichting (a + b)	€ +	€ +	€ +	€ +	€ +	€ +

Berekening prijs voor openstaande Wsnp-zaken

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						
20xx (T)						

Declaratie	20xx (T-5)	20xx (T-4)	20xx (T-3)	20xx (T-2)	20xx (T-1)	20xx (T)
20xx (T-5)						
20xx (T-4)						
20xx (T-3)						
20xx (T-2)						
20xx (T-1)						

Kosten per Wsnp-
zaak gestart in
20XX (T)

bedrag betaald
waardering opstaande zaken
totaal som van de gestarte zaken
aantal gestarte zaken
p-component bekostiging

Bijlage 3: Verantwoordingsmodel Wrb

A. Civiel excl. bestuur

SPECIFICATIE TOEVOEGINGSVERPLICHTING RAAD VOOR RECHTSBIJSTAND

A - Civiel excl. bestuur 20XX (T)

(bedragen x € 1,-)

Jaar: 20XX (T)

I. REALISATIEGEGEVENS

Jaar van afrege -->	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)	20XX (T) - 20XX (T-1)	20XX (T) - 20XX (T-1)
a. Aantal afgegeven toevoegingen							
b. Betaalde toevoegingsdeclaraties (excl. vervolgdecl.)							
20XX (T-4)							
20XX (T-3)							
20XX (T-2)							
20XX (T-1)							
20XX (T)							
c. Betaalde bedragen in boekjaar							
Op toevoegingsdeclaraties							
Totaal bedrag							
d. Gemiddeld betaald bedrag in boekjaar							
e. Likviditeitspercentage (WINTB)							
f. Indexeringspercentage							

II. BEREKENING TOEVOEGINGSVERPLICHTING CIVIEL

Jaar van afrege -->	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
Aantal afgegeven toevoegingen					
a) WINTB					
Prognose tot betaling komende toevoegingen					
Werkelijk tot betaling gekomen					
Raming nog tot betaling komende toevoegingen (a)					
Calculatonsche rekenpost (b)					
Toevoegingsverplichting (a * b)					

Berekening post voor opgestaande toevoegingen

	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
Aantal afgegeven toevoegingen					
a) WINTB					
Prognose tot betaling komende toevoegingen					
Werkelijk tot betaling gekomen					
Raming nog tot betaling komende toevoegingen (a)					
Calculatonsche rekenpost (b)					
Toevoegingsverplichting (a * b)					

Kosten per afgegeven
toevoeging in 20XX (T)

- bedrag totaal	
- variatie op grond van de in het jaar afgegeven toevoegingen	
- totaal van de in het jaar afgegeven toevoegingen	
- aantal afgegeven toevoegingen	
- P-component bedrag	

Berekening te hanteren uitvalpercentage

Vastgesteld percentage afloop tot betaling komende toev.

20XX (T-4)	50%	t.o.v. aantal betalingen in jaarlaag 5
Prognose jaarlaag 6	-	
Prognose jaarlaag 7	-	
Prognose jaarlaag 8	-	
Prognose jaarlaag 9	-	
Prognose jaarlaag 10	-	
Prognose jaarlaag 11	-	
Prognose jaarlaag 12	-	
Prognose jaarlaag 13	-	
Prognose jaarlaag 14	-	
Prognose jaarlaag 15	-	
Prognose jaarlaag 16	-	
Prognose jaarlaag 17	-	
	-	
	-	
	0,0%	
	100,0%	

Reeds tot betaling gekomen tot en met jaarlaag 5

totaal tot betaling komend
in percentage t.o.v. afgifte
te hanteren uitvalpercentage

	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
Aantal declaraties	-	-	-	-	-
20XX (T-4)	-				
20XX (T-3)	-				
20XX (T-2)	-	-			
20XX (T-1)	-	-	-		
20XX (T)	-	-	-	-	

B. Bestuur excl. asiel

SPECIFICATIE TOEVOEGINGSVERPLICHTING RAAD VOOR RECHTSBIJSTAND

B - Bestuur excl. asiel 20XX (T)

(bedragen x C.1 +)

Jaar: 20XX (T)

I REALISATIEGEGEVENS

Jaar van afgifte -->	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)	20XX (T)	20XX (T-1)	20XX (T-1)	20XX (T-1)
a. Aantal afgegeven toevoegingen									
b. Betaalde toevoegingsdeclaraties (excl. vervolgdcl.)									
20XX (T-4)									
20XX (T-3)									
20XX (T-2)									
20XX (T-1)									
20XX (T)									
c. Betaalde bedragen in boekjaar									
Op toevoegingsdeclaraties									
Op vervoerdeclaraties									
Totaal bedrag									
d. Gemiddeld betaald bedrag in boekjaar									
e. Uitvalpercentage (WNTB)									
f. Indexeringspercentage									

II BEREKENING TOEVOEGINGSVERPLICHTING CIVIEL

Jaar van afgifte -->	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
Aantal afgegeven toevoegingen					
af: WNTB					
Prognose tot betaling komende twee jaren					
Werkelijk tot betaling gekomen					
Raming nog tot betaling komende toevoegingen (a)					
Calculatoire rekening (b)					
Toevoegingsverplichting (a + b)					

Berekening prijs voor spontaan toevoegingen

20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
20XX (T-4)				
20XX (T-3)				
20XX (T-2)				
20XX (T-1)				
20XX (T)				

Kosten per afgegeven
toevoeging in 20XX (T)

-	bedrag betaald
-	wandeling op staande toevoegingen in boekjaar te verwachten area
-	total van een te niet gegaan afgegeven toevoegingen
-	aantal afgegeven toevoegingen
-	percentage toelating

Berekening te hanteren uitvalpercentage

Vastgesteld percentage afloop tot betaling komende toev.

20XX (T-4)	50%	t.o.v. aantal betalingen in jaarlaag 5
Prognose jaarlaag 6	-	
Prognose jaarlaag 7	-	
Prognose jaarlaag 8	-	
Prognose jaarlaag 9	-	
Prognose jaarlaag 10	-	
Prognose jaarlaag 11	-	
Prognose jaarlaag 12	-	
Prognose jaarlaag 13	-	
Prognose jaarlaag 14	-	
Prognose jaarlaag 15	-	
Prognose jaarlaag 16	-	
Prognose jaarlaag 17	-	
	-	
	-	
	0,0%	
	100,0%	

Reeds tot betaling gekomen tot en met jaarlaag 5

totaal tot betaling komend
in percentage t.o.v. afgifte
te hanteren uitvalpercentage

Aantal declaraties	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
20XX (T-4)	-				-
20XX (T-3)	-				-
20XX (T-2)	-	-			-
20XX (T-1)	-	-	-		-
20XX (T)	-	-	-	-	-

SPECIFICATIE TOEVOEGINGSVERPLICHTING RAAD VOOR RECHTSBIJSTAND

Jaar: 20XX (T)

Jaar van afgifte -->	20XX (T-4)	0XX (T-3)	20XX (T-2)	0XX (T-1)	20XX (T)	20XX (T-1)	5:20XX (T-20XX (T-1))

II BEREKENING TOEVOEGINGSVERPLICHTING ASIEL

Berekening prijs voor opstaande meubelingen

Kosten der Abgaben

-	bedrag betaald
-	waardering opstand, loevvoegen inlaaf extra te vernachten aan
-	total som van de in laaf afgiften loevvoegen
-	aantal afgiften loevvoegen
-	p-component bekostiging

Berekening te hanteren uitvalpercentage

Vastgesteld percentage afloop tot betaling komende toev.

20XX (T-4)	50%	t.o.v. aantal betalingen in jaarlaag 5
Prognose jaarlaag 6	-	
Prognose jaarlaag 7	-	
Prognose jaarlaag 8	-	
Prognose jaarlaag 9	-	
Prognose jaarlaag 10	-	
Prognose jaarlaag 11	-	
Prognose jaarlaag 12	-	
Prognose jaarlaag 13	-	
Prognose jaarlaag 14	-	
Prognose jaarlaag 15	-	
Prognose jaarlaag 16	-	
Prognose jaarlaag 17	-	
	-	
	-	
	0,0%	
	100,0%	

Reeds tot betaling gekomen tot en met jaarlaag 5

totaal tot betaling komend
in percentage t.o.v. afgifte
te hanteren uitvalpercentage

	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
Aantal declaraties	-	-	-	-	-
20XX (T-4)	-				-
20XX (T-3)	-				-
20XX (T-2)	-	-			-
20XX (T-1)	-	-	-		-
20XX (T)	-	-	-	-	-

D. Straf regulier

SPECIFICATIE TOEVOEGINGSVERPLICHTING RAAD VOOR RECHTSBIJSTAND

D. Straf regulier 20XX (T)

(bedragen x C.1.7)

Jaar: 20XX (T)

I. REALISATIEGEGEVENS

Jaar van afgifte -->	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)	*20XX (T)-20XX (T-1)
a. Aantal afgegeven toevoegingen						
b. Betaalde toevoegingsdeclaraties (excl. vervolgdecl.)						
20XX (T-4)						
20XX (T-3)						
20XX (T-2)						
20XX (T-1)						
20XX (T)						
c. Betaalde bedragen in boekjaar						
Op toevoegingsdeclaraties						
Op vervolgdeclaraties						
Totaal bedrag						
d. Gemiddeld betaald bedrag in boekjaar						
e. Indexeringspercentage						

II. BEREKENING TOEVOEGINGSVERPLICHTING STRAF

Jaar van afgifte -->	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
Aantal afgegeven toevoegingen					
afl: WNTB					
Prognose tot betaling komende toevoegingen					
Werkelijk tot betaling gekomen					
Raming nog tot betaling komende toevoegingen (a)					
Calculatoire rekenprijs (b)					
Toevoegingsverplichting (a * b)					

Berekening prijs voor openstaande toevoegingen

	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
20XX (T-4)					
20XX (T-3)					
20XX (T-2)					
20XX (T-1)					
20XX (T)					

Kosten per afgegeven
toevoeging in 20XX (T)

*	bedrag totaal
*	waarschijnlijk op te maken toevoegingen incl. extra te verwachten aan
*	totaal som van de in het jaar afgegeven toevoegingen
*	aantal afgegeven toevoegingen
*	P-compleet is de toelichting

Berekening te hanteren uitvalpercentage

Vastgesteld percentage afloop tot betaling komende toev.

20XX (T-4)	50%	t.o.v. aantal betalingen in jaarlaag 5
Prognose jaarlaag 6	-	
Prognose jaarlaag 7	-	
Prognose jaarlaag 8	-	
Prognose jaarlaag 9	-	
Prognose jaarlaag 10	-	
Prognose jaarlaag 11	-	
Prognose jaarlaag 12	-	
Prognose jaarlaag 13	-	
Prognose jaarlaag 14	-	
Prognose jaarlaag 15	-	
Prognose jaarlaag 16	-	
Prognose jaarlaag 17	-	
	-	
	-	
	0,0%	
	100,0%	

Reeds tot betaling gekomen tot en met jaarlaag 5

totaal tot betaling komend
in percentage t.o.v. afgifte
te hanteren uitvalpercentage

20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
-	-	-	-	-
Aantal declaraties				
20XX (T-4)				
20XX (T-3)				
20XX (T-2)	-			
20XX (T-1)	-	-		
20XX (T)	-	-	-	

-
-
-
-
-

E. Straf ambtshalve

SPECIFICATIE TOEVOEGINGSVERPLICHTING RAAD VOOR RECHTSBIJSTAND

E - Straf ambtsh 20XX (T)

(bedragen x C 1,-)

Jaar: 20XX (T)

I. REALISATIEGEGEVENS

Jaar van afgifte -->	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)	20XX (T-1)	20XX (T-1)	20XX (T-1)
a. Aantal afgegeven toevoegingen								
b. Betaalde toevoegingsdeclaraties (excl. vervolgdecl.)								
20XX (T-4)								
20XX (T-3)								
20XX (T-2)								
20XX (T-1)								
20XX (T)	0	0	0	0	0			0%
c. Betaalde bedragen in boekjaar								
Op toevoegingsdeclaraties								
Op vervolgdeclaraties								
Totaal bedrag	0	0	0	0	0	-	-	0%
d. Gemiddeld betaald bedrag in boekjaar								
Op toevoegingsdeclaraties								
Op vervolgdeclaraties								
Totaal bedrag	0	0	0	0	0	0	0	0%
e. Indexeringspercentage (WNTB)								
Indexeringspercentage								

II. BEREKENING TOEVOEGINGSVERPLICHTING AMTSHALVE

Jaar van afgifte -->	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
Aantal afgegeven toevoegingen	0	0	0	0	0
af: WNTB					
Prognose tot betaling komende toevoegingen	0	0	0	0	0
Werkelijk tot betaling gekomen	0	0	0	0	0
Raming nog tot betaling komende toevoegingen (a)	0	0	0	0	0
Kalkulatorische rekening (b)					
Toevoegingsverplichting (a * b)	0	0	0	0	0

Berekening prijs voor opzittende toevoegingen

20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)	Kosten incl. correcties (a)	Kosten incl. correcties (a)	Aantal declaraties	Gemiddeld tarief incl. index.
20XX (T-4)								
20XX (T-3)								
20XX (T-2)								
20XX (T-1)								
20XX (T)								

Kosten per afgegeven
toevoeging in 20XX (T)

-	bedrag betaald
-	waardering opzittende toevoegingen incl. af te verwachten acc.
-	total som van de in het jaar afgegeven toevoegingen
-	aantal afgegeven toevoegingen
-	Percentage toelating

Berekening te hanteren uitvoerpercentage

Vastgesteld percentage afloop tot betaling komende toev.

20XX (T-4)	50%	t.o.v. aantal betalingen in jaarlaag 5
Prognose jaarlaag 6	-	
Prognose jaarlaag 7	-	
Prognose jaarlaag 8	-	
Prognose jaarlaag 9	-	
Prognose jaarlaag 10	-	
Prognose jaarlaag 11	-	
Prognose jaarlaag 12	-	
Prognose jaarlaag 13	-	
Prognose jaarlaag 14	-	
Prognose jaarlaag 15	-	
Prognose jaarlaag 16	-	
Prognose jaarlaag 17	-	
	-	
	-	
	-	
	0,0%	
	100,0%	

Reeds tot betaling gekomen tot en met jaarlaag 5

totaal tot betaling komend
in percentage t.o.v. afgifte
te hanteren uitvoerpercentage

Aantal declaraties	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)
	-	-	-	-	-
20XX (T-4)	-				
20XX (T-3)	-				
20XX (T-2)	-	-			
20XX (T-1)	-	-	-		
20XX (T)	-	-	-	-	

F. Jaarafsluiting toevoegingsverplichting

SPECIFICATIE TOEVOEGINGSVERPLICHTING RAAD VOOR RECHTSBIJSTAND

III. JAARAFSLUITING TOEVOEGINGSVERPLICHTING

paragraaf	20XX (T-4)	20XX (T-3)	20XX (T-2)	20XX (T-1)	20XX (T)	JR 20XX (T-1)
saldobalans 1 januari						
civiel	-	-	-	-	-	-
bestuur	-	-	-	-	-	-
asiel	-	-	-	-	-	-
straf	-	-	-	-	-	-
ambts halve	-	-	-	-	-	-
	0	0	0	0	0	0
saldobalans 31 december						
civiel	-	-	-	-	-	-
bestuur	-	-	-	-	-	-
asiel	-	-	-	-	-	-
straf	-	-	-	-	-	-
ambts halve	-	-	-	-	-	-
	0	0	0	0	0	0
mutatie						
civiel	-	-	-	-	-	-
bestuur	-	-	-	-	-	-
asiel	-	-	-	-	-	-
straf	-	-	-	-	-	-
ambts halve	-	-	-	-	-	-
mutatie (journalpost)	0	0	0	0	0	0

IV. JOURNAALPOSTEN JAARAFSLUITING TOEVOEGINGSVERPLICHTING

	DEBIT	CREDIT
Mutatie voorziening programmakosten civiel/ nog te financieren toev.		
Toevoegingsverplichting korte termijn		
Toevoegingsverplichting lange termijn		
Toevoegingsverplichting korte termijn		
Toevoegingsverplichting lange termijn		
Bijzondere baten/lasten	0	0

Bijlage 4: Bepaling van de omvang van de vervangingsreserve

Bron: Verantwoord gerapporteerd 2001, pagina 22 en 23 (aangepast naar de situatie in 2019; het rekenvoorbeeld is niet gewijzigd)

De egaliseringsreserve heeft onder meer tot functie om te garanderen dat in de toekomst voldoende middelen beschikbaar zijn om de materiële vaste activa te kunnen vervangen (financieringsfunctie). Daartoe wordt een separate reserve, afgescheiden van de egaliseringsreserve (= vervangingsreserve) gevormd. Om dit te kunnen bewerkstelligen dienen de jaarlijkse afschrijvingen op deze activa aan deze reserve te worden toegevoegd. Op deze manier wordt bereikt dat (bij ongewijzigde prijzen) op moment van vervanging voldoende middelen aanwezig zijn.

Bij het uitgangspunt dat voldoende middelen voorhanden dienen te zijn om in de toekomst de activa te kunnen vervangen dient rekening gehouden te worden met de ervaringen met de toename van prijzen van de investeringen in activa. Immers, als gevolg van de jaarlijkse inflatie nemen de vervangingskosten gemiddeld genomen toe. Omdat het niet doenlijk is voor elk materieel vast actief de vervangingsprijs (van jaar tot jaar) vast te stellen ligt het in de rede om voor wat betreft deze prijsstijgingen van gemiddelden uit te gaan. Hiervoor wordt een percentage gehanteerd dat is ontleend aan de CBS-statistiek (Consumentenprijsindex alle huishoudens, die maandelijks wordt bijgewerkt).

Bij het opstellen van de jaarrekening van de RvR kan worden beschikt over de Consumentenprijsindex van het CBS over het gehele voorafgaande boekjaar.

Ter voorkoming dat voor elk actief gevolgd moet worden welk aandeel het betrokken actief bij de vervanging daarvan in de vervangingsreserve heeft (afschrijving + indexering) wordt bij de opstelling van de jaarrekening van een enigszins vereenvoudigde benadering uitgegaan. Uitgangspunt daarbij is de veronderstelling dat op balansdatum de gemiddelde ouderdom van deze activa 3 jaar bedraagt.

Langs deze weg wordt ook voorkomen dat nagegaan moet worden of een actief dient ter vervanging dan wel ter uitbreiding, omdat de voorziening elk jaar opnieuw bottom-up vanuit bovenvermelde veronderstellingen wordt opgebouwd. Het voorgaande betekent, dat de vervangingsreserve qua omvang direct is gerelateerd aan de actuele (theoretische) waarde van de activa en de boekwaarde (bepaald op basis van historische kostprijs).

Vervangingsreserve Verschil tussen aanschafwaarde en boekwaarde + verwachte prijstoeename op grond van de consumentenprijsindex voor alle huishoudens (o.b.v. gemiddelde ouderdom 3 jaar)					
Consumentenprijsindex alle huishoudens CBS:	1996	1997	1998	1999	2000
	102,0%	104,2%	106,3%	108,6%	111,4%
Per 1 januari 2000					
Berekening vervangingsreserve					
Aanschafwaarde 1/1/2000	1.965.334				
Af. boekwaarde 1/1/2000	921.322				
Cum. Afschrijvingen t/m 1999					
Ophoging vervangingsreserve t.b.v. toekomstige prijsaanpassingen (toename 1999 t.o.v. 1996) $(108,6/106,2)=1,065$ aanschafwaarde	6,5% van de aanschafwaarde				
	1.044.012				
	127.169				
	Saldo vervangingsreserve 1/1/2000				
	1.171.181				
Per 31 december 2001					
Berekening vervangingsreserve					
Aanschafwaarde 1/1/2000	1.965.334				
Invresteringen 2000	249.554				
	2.214.888				
Deinvesteringen 2000	-				
Af. boekwaarde 31/12/2000	2.214.888				
	908.354				
Cum. Afschrijvingen op 31/12/2000					
Ophoging vervangingsreserve t.b.v. toekomstige prijsaanpassingen (toename 1999 t.o.v. 1996) $(111,4/104,2)=1,069$	6,9%				
	1.306.534				
	153.044				
	Saldo vervangingsreserve 31/12/2001				
	1.459.578				
	Toename 2000 $(1.459.578-1.171.181)$				
	288.397				
JOURNAALPOSTEN JAARAFSLUITING VERVANGINGSRESERVE (x f 1,-)					
Egaliseringsreserve	DEBIT		CREDIT		
Vervangingsreserve	288.397		-		
	-		288.397		

De mutaties in de vervangingsreserve worden, vanwege het feit dat een verhoging of verlaging van deze reserve niet betrekking heeft op een bate of last, gebracht ten gunste of ten laste van de egaliseringsreserve.

Ter bewaking dat de vervangingsreserve een realistische omvang heeft wordt door de RvR aan de hand van het register materiële vaste activa de juistheid en volledigheid van de verantwoorde boekwaarde en aanschafwaarde vastgesteld. Vermeden moet worden, dat buiten gebruik gestelde respectievelijk vervangen activa deel blijven uitmaken van de grondslag waarop de vervangingsreserve berekend wordt.